

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА _____ філософії _____
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

» *Вересень* _____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політологія

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	073 «Менеджмент» (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	«Менеджмент та адміністрування» (назва освітньої програми)
освітній ступінь	бакалавр (назва освітнього ступеня)
форма навчання	денна (денна, заочна, вечірня)
розробник	Білополий Віктор Васильович (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політологія займає особливе місце серед наук про суспільство. Це обумовлено тим, що політологія вивчає політику та її роль в житті суспільства. Вивчається політика, яка пов'язана з усіма сферами суспільства та активно впливає на них. В центрі уваги курсу політичні процеси, політичні інститути – держава, партії, проблеми влади, проблеми демократії в Україні та розвиток громадянського суспільства, міжнародне життя та місце суспільства в ньому України.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			V	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30	1	30	
лекції	30	-	30	
лабораторні роботи	-	-	-	
практичні заняття	-	-	-	
Самостійна робота, у т.ч:	60	2	60	
підготовка до аудиторних занять	10	-	10	
підготовка до контрольних заходів	10	-	10	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20	-	20	
написання та захист реферату	20	-	20	
підготовка до екзамену	-	-	-	
Форма підсумкового контролю				залік

С.П.

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Політологія» є сприяння подоланню уявлень про політику як арену боротьби, протистояння, виникнення конфліктів та утвердженню в суспільній свідомості її розуміння як засобу інтегрування інтересів соціальних суб'єктів, досягнення громадського миру, соціальної та національної злагоди, консенсусу.

Завдання дисципліни «Політологія» є:

- ознайомлення та засвоєння студентами основних понять та термінів політичної науки, її категорій та законів;
- становлення політичної теорії;
- розвиток політичної науки сьогодні, її значення для практики;
- аналіз соціально-політичних процесів;
- моделювання та пропонування політичного життя.

Пререквізити дисципліни: «Історія і культура України», «Філософія»

Постреквізити дисципліни: «Соціологія», «Історія політичної думки».

Компетентності :

ЗК1 – Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між соціально-економічними явищами та процесами.

ЗК3. Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства, вести активний та здоровий спосіб життя.

ЗК10 – Здатність до адаптації та дії у мінливому середовищі.

СК6 – Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК9 – Розуміння принципів і норм права, а також національних, міжнародних і галузевих стандартів та використання їх у професійній діяльності.

СК12 – Здатність до ефективної соціально-психологічної взаємодії в колективі організації, створення сприятливого організаційного та психологічного клімату, формування корпоративної культури та розв'язування конфліктних ситуацій.

СК14 – Здатність забезпечувати розвиток підприємств в умовах інтеграції в світовий економічний простір на основі побудови ефективного механізму управління та запобігання загроз і зниження ступеня ризику діяльності на міжнародному ринку.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

РН₁ – критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для ефективного управління організацією;

РН₂ – ідентифікувати, аналізувати й структурувати проблеми організації, обґрунтувати методи їх вирішення та забезпечувати умови їх реалізації;

вміти:

РН₄ – планувати діяльність організації на стратегічному та тактичному рівнях;

РН₈ – вміти працювати у команді, взаємодіяти з людьми, переконувати та стимулювати для досягнення поставлених цілей на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо;

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу.

Форми навчання: групові, колективні.

2011/11

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Політика як суспільне явище					
1. Політологія як наука. Предмет, методи та функції	4	2			2
2. Історія політичної думки. Основні етапи її становлення та розвитку	4	2			2
3. Політика як суспільне явище. Сутність політики	4	2			2
4. Політична влада	4	2			2
5-6. Політична система суспільства	8	4			4
7. Держава в політичній системі суспільства	4	2			2
8. Політичні режими	4	2			2
9. Концепція громадянського суспільства	4	2			2
10. Партії в політичній системі суспільства	4	2			2
11. Вибори та виборчі системи	6	2			4
12. Політична еліта та політичне лідерство	6	2			4
13. Політична культура суспільства	4	2			2
14. Етнополітика	6	2			4
15. Міжнародні відносини та міжнародна політика	8	2			6
Написання та захист реферату	20				20
Разом за змістовим модулем I.	90	30			60
Усього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ Зан.	Тема занять	Кількість годин
1	<i>Політологія як наука. Предмет, методи та функції.</i> Поняття «політичного». Об'єкт, предмет політичної науки. Методи дослідження політичних процесів, функції політології	2
2	<i>Історія політичної думки. Основні етапи її становлення та розвитку.</i> Поява знання про політику. Основні тенденції розвитку політичної думки у Стародавньому світі, в Середні віки, епоху Відродження та Новий час. Розвиток сучасної політичної науки. Політична думка України	2
3	<i>Політика як суспільне явище. Сутність політики.</i> Поняття, сутність, підходи до визначення терміну «політика». Суб'єкти та об'єкти політики, структура політики. Функції політики. Рівні, елементи політики. Політична діяльність, політична поведінка	2
4	<i>Політична влада.</i> Концепції походження, поняття та сутність влади. Політична влада, її джерела, ресурси, суб'єкти та об'єкти. Функції, структура, типи політичної влади. Державна влада як ядро політичної влади. Конституційно-інституційні основи політичної влади в Україні	2
5-6	<i>Політична система суспільства.</i> Поняття та сутність політичної системи суспільства, її типи. Функціональний, нормативний та інституційний аспекти політичної системи. Визначення політичної системи у «американській» та «європейській» наукових політологічних школах. Елементи політичної	4

	системи. Концепції політичних систем. Функції політичної системи. Типологія політичних систем	
7	<u>Держава в політичній системі суспільства</u> . Поняття держави, її основна роль. Основні концепції походження держави. Сутність, ознаки держави. Функції держави. Структура державних органів. Типологія держав. Сутність поняття «форма держави». Форма правління держави: республіка та монархія. Інститут президентства: моделі та функції. Парламент та парламентаризм. Форми державного устрою: унітарна, федеративна. Тенденція розвитку сучасних держав	2
8	<u>Політичні режими</u> . Поняття та сутність політичного режиму. Основи та елементи політичного режиму. Типологія політичних режимів: демократичного, авторитарного, тоталітарного. Критерії типології політичних режимів	2
9	<u>Концепція громадянського суспільства</u> . Передумови громадянського суспільства: теорія та практика. Поняття та сутність громадянського суспільства. Структура та принципи існування громадянського суспільства. Суттєві риси громадянського суспільства. Визначення, поняття, сутність правової держави. Принципи існування правової держави, її шляхи розбудови. Сутність соціальної держави. Соціальна орієнтація правової держави	2
10	<u>Партії в політичній системі суспільства</u> . Поняття, сутність політичних партій. Роль політичних партій у сучасному світі. Генеза політичних партій. Взаємовідносини політичних партій та держави. Ознаки, функції, структура політичних партій. Типологія політичних партій. Головні напрямки діяльності політичних партій. Сутність партійної системи, механізми її функціонування. Типологія партійних систем. Сутність громадських об'єднань. Принципи існування громадських об'єднань. Структура, функції громадських об'єднань. Суспільно-політичні рухи у сучасному світі	2
11	<u>Вибори та виборчі системи</u> . Поняття виборів та їх роль в функціонуванні демократичного суспільства. Принципи виборів. Виборче право: принципи, активне та пасивне виборче право. Система обмежень (цензів) виборчого права. Виборчі системи сучасності: мажоритарна, пропорційна, змішана. Виборча система України	2
12	<u>Політична еліта та політичне лідерство</u> . Поняття політичної еліти. Сучасні теорії політичних еліт. Типи, функції політичної еліти. Шляхи формування політичної еліти в Україні. Сутність, функції, стилі, типологія політичного лідерства	2
13	<u>Політична культура суспільства</u> . Політична культура в структурі політичної системи. Поняття, чинники формування, риси політичної культури. Типологія політичної культури, її функції	2
14	<u>Етнополітика</u> . Поняття етнічної політики. Форми етнополітичних утворень в історії людства. Нація як суб'єкт політики	2
15	<u>Міжнародні відносини та міжнародна політика</u> . Історія міжнародних відносин з давніх часів до сьогодення, основні тенденції міжнародних процесів. Сучасні міжнародні відносини та міжнародна політика. Україна як суб'єкт міжнародної політики	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	10
2	Підготовка до контрольного заходу	10
3	Виконання та захист реферату	20
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях		
4	1. <u>Політологія як наука. Предмет, методи та функції.</u> Зв'язок політології з іншими науками про суспільство	2
	2. <u>Історія політичної думки. Основні етапи її становлення та розвитку.</u> Політична думка України в Новий та Новітній час	2
	4. <u>Політична влада.</u> Конституція України про політичну владу в Україні	1
	5-6. <u>Політична система суспільства.</u> Характеристика інститутів політичної системи: державних - політичного лідерства, політичного узгодження, політичного управління та конституційної політики; недержавних - інститут організованої політики, інститут масової політики, інститут політики впливу. Конституція України про політичну систему в Україні	4
	7. <u>Держава в політичній системі суспільства.</u> Порівняльна характеристика форм правління, державного устрою та політичних режимів трьох країн Європи та трьох країн Азії (за вибором студента)	2
	8. <u>Політичні режими.</u> Характеристика авторитарних та тоталітарних режимів	2
	9. <u>Концепція громадянського суспільства.</u> Конституція України про права та обов'язки громадян України	2
	10. <u>Партії в політичній системі суспільства.</u> Конституція України про партії та громадські організації	2
	11. <u>Вибори та виборчі системи.</u> Конституція України про вибори в Україні	2
	14. <u>Етнополітика.</u> Конституція України про етнополітику Української держави	1

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: усне опитування, письмова робота.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка з дисципліни, яка виставляється в залікову відомість є оцінкою, отриманою за змістовий модуль.

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	15
2	Конспект лекцій	10
3	Конспект самостійної роботи (першоджерел)	20
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20
5	Підготовка, виконання та захист реферату	15
6	Виконання контрольної роботи поточного контролю	20
		100

Бали за конспект:

10-9 - конспект охайний та містить весь лекційний матеріал та самостійно виконану роботу;

8-5 - конспект не повний, в ньому відсутні декілько лекцій, або питань для самостійної роботи;

4-1 - конспект не охайний, не повний, відсутна більша кількість лекцій та самостійної роботи.

Бали за конспект самостійної роботи (опрацювання першоджерел Конституції України). Питання конспектуються та вивчаються самостійно, захищаються студентом в усній формі. Відповіді оцінюються у **20** балів:

20-15 - глибоке розуміння певних розділів Конституції України та можливості їх застосування;

14-10 - студент не погано орієнтується в тексті, законспектував та засвоїв матеріал;

9-5 - неповний конспект та відповідно не достатнє розуміння визначених питань;

4-1 - формально переписаний текст, низький рівень розуміння визначених тем, фактично незнання матеріалу.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях та над якими студент працює самостійно. Відповіді захищаються в усній формі та оцінюються у **20** балів:

20-15 - студент добре опрацював весь матеріал з глибоким його усвідомленням, добре орієнтується у даному курсі;

14-10 - конспект майже повний, але студент не володіє інформацією в повному обсязі;

9-5 - в конспекті відсутні деякі теми і відповідно студент знає не весь матеріал;

4-1 - відсутня більша частина матеріалу, студент поставився формально і не опанував матеріал.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у **15** балів:

15-11 - чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Студент показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел.

10-6 - реферат містить помилки у оформленні; студент в цілому орієнтується у темі, але в окремих питаннях допускає помилки;

5-1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки; студент частково володіє матеріалом.

Виконання контрольної роботи поточного контролю оцінюється у **20** балів.

Проводиться контрольна робота у формі тестів, які містять 10 завдань, кожне завдання **2** бали.

Порядок зарахування пропущених занять: якщо заняття пропущені з поважної причини, студент приносить конспект лекції. За наявності пропусків без поважної причини – додатково відповідає на запитання з даної теми лекції.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України. - К.: Український центр правничих студій, 2010. - 104 с.
2. Бодуен Ж. Вступ до політології. - К.: Основи, 1995. - С. 10-47.
3. Брегеда А. Ю. Основи політології: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2000. - 312 с. - *Режим доступу:* <http://studentbooks.com.ua/content/view/125/1/>
4. Василик М.А. Политология. - М., Гардарики, 2006. - 588 с.
5. Введение в политологию: учебник для вузов / В.П. Пугачев, А.И. Соловьев. - М.:

КНОРУС, 2015. - 520 с.

6. Вступ до політології. Кредитно-модульний курс: навчальний посібник для студентів ВНЗ / За ред. Л.М. Нікітіна. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. - 211 с.

7. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2012. - 348 с.

8. Горлач М.І., Кремень В.Г. Політологія: наука про політику: для студентів ВНЗ. - К.: ЦУЛ, 2009. - 840 с.

9. Кирилук Ф.М. Історія політології: підручник для вищих навчальних закладів. - К.: Альтерпрес, 2004. - 832 с.

10. Кухта Б.Л. Історія української політичної думи: Курс лекцій. - Львів, 1991. - 79 с.

11. Лавківський К.М., Піча В. М., Хома Н.М. Політологія. - Л.: Магнолія Плюс, 2004. - 476 с.

12. Лісничий В.В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн: Навч. посібник. - К.: Професіонал, 2004. - 335 с.

13. Мухаев Р.Т. Политология: Учебник. - М., Проспект, 2010. - 640 с.

14. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія: Навч. посібник. - Львів: Новий світ, 2002. - 344 с.

15. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія: Підручник для ВНЗ. - Львів.: Магнолія Плюс, 2006. - 304 с.

16. Погорілий Д.Є. Політологія: кредитно-модульний курс. - К.: ЦУЛ, 2008. - 432 с.

17. Политологический словарь-справочник / Под ред. С.Н. Смоленского. - М.: Эксмо, 2008. - 320 с.

18. Политология: Краткий словарь основных терминов и понятий. - М.: МГТУ им. Баумана, 2010. - 113 с.

19. Політологічний енциклопедичний словник / За ред. Ю.С. Шемшучика, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. - К.: Генеза, 2004. - 736 с.

20. Політологічний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. М.Ф. Головатого та О. В. Антонюка. - К.: МАУП, 2005. - 792 с.

21. Політологія / А. Колодій, Л. Климанська, Я. Космина: У 2х- кн. - К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. - Кн. 1. Політика і суспільство; Кн. 2: Держава і політика. - 664 с.

22. Політологія: навчально-методичний комплекс. Підручник / За ред. Ф.К. Кириллока. - К.: ЦУЛ, 2005. - 704 с. - *Режим доступу:* <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-55.html>

23. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. - К.: ЦНЛ, 2004. - 704 с.

24. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. - К.: Академія, 2010. - 568 с.

25. Політологія: словник-довідник термінів і понять / Авт.-упоряд.: С.Г. Рябов.- К.: ТанDEM, 1996. - 191 с.

26. Політологія: словник термінів і понять. - К.: ВД Академія, 2001. - 256 с.

27. Потульніцький В.А. Теорія української політології: Курс лекцій. - К.: Либідь, 1993. - 192 с.

28. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию: Учебник для студентов вузов. - М., Аспект Пресс, 2005. - 477 с.

29. Радугин А.А. Политология: Курс лекций. - М., Центр, 2010. - 532 с.

30. Сазонов Н.И. Политология: Учебное пособие для студентов вузов / Н.И. Сазонов, А.А. Фисун, В.И. Чигринов. - Х.: Фолио, 2001. - 831 с.

31. Скиба В.Й. Вступ до політології: Екскурс в історію правничо-політичної думки / В.Й. Скиба, В.П. Горбатенко, В.В. Туренко. - К.: Основи, 1998. - 718 с.

32. Юрій М.Ф. Основи політології: Навч. посібник. - К.: Кондор, 2009. - 340 с.

Допоміжна

1. Історія політичної думки: підручник у 2-х томах / За заг. ред. Н.М. Хоми; [Т.В. Андрущенко, О.В. Бабкіна, І.Ю. Вільчинська]. - Львів.: Новий Світ-2000, 2017. - Т. 1.: Від зародження до початку ХХ ст. - 404 с.; Т. 2.: ХХ - початок ХХІ ст. - 404 с.

2. Мадіссон В.В. Політологія міжнародних відносин: Навч. посібник для студентів гуманітарних факультетів вищих закладів освіти / В.В. Мадіссон, В.А. Шахов. - К.: Либідь, 1997. -

176 с.

3. Українська політологія: витоки та еволюція / За ред. Ф.М. Кирилюка. - К.: Ватра, 1995. - 328 с.

4. Українська політологія. Навч. посібник / С.Д. Гелей, Р.І. Пастушенко, С.М. Рутар. - Львів: Комерційна академія, 1995. - Ч. I. - 180 с.; Ч. II. - 182 с.

5. Хто є хто в європейській та американській політології? Малий політологічний словник / Б. Кухта, А. Романюк, М. Поліщук - Львів, Кальварія, 1995. - 288 с.

6. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник. - К.: ЦУЛ, 2010. - 472 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-10.html>
2. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Index_Polit.php
3. <http://100pudov.com.ua/subject/64/>
4. <http://www.academyrh.info/>
5. http://ihtik.lib.ru/2012.03_ihtik_politolog/
6. http://www.rubricon.com/fes_1.asp
7. http://ualib.com.ua/b_65.html
8. <http://www.alleng.ru/edu/polit2.htm>

Розробник _____ (В. В. Білополий)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (В. Т. Вечеров)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
філософії

Протокол від « 24 » вересня _____ 2019_ року № 3__